מיניאטורען

פון א. געלמאן

א) דער פרעגצייכען

ער האט געהאט אן אויסזעהן ווי א פרעגצייכען: זיינע פינגער, זיינע הענט, און פיס זענען שטענדיג געווען אויסגעבויגען, ווי א פרעגצייכען; זיין נאז — אן אמת'ער פרעגצייכען; זיינע אויגען האבען געקוקט קרומלאך, ווי צוויי פרעגצייכענס און דער מוח איינגאנצען האט אויסגעקוקט ווי א גרויסער פרעגצייכען.

איידער ער איז צוגעגאנגען צו סאניען האט אין זיין קאפ געשטעקט, ווי א טשואק, א פרעגצייכען: יא באקענען זיך, צי ניט? דערנאך, שפאציערענדיג מיט איהר, פלעגט ער ניט זייט ביי זייט, טאמער שפירט מען זיי נאך, נאר אפגעטיילט מן־הצד, זיגזאגיש, ווי א פרעגצייכען. און, קוקענדיג אויף איהר מן־הצד, איז די גאנצע צייט אין זיינע אויגען געשטאנען א פרעגצייכען: „צי האט זי מיך ליעב?". לסוף האט ער זיך אנידערגעוואר־פען אויף דר' קניה, — דעמאלט האט שוין קיינער ניט געקאנט צווייפלען, אז זיין אויסזעהן איז ווי א פרעגצייכען. — און פלוצלונג האט זיך פון זיינע ליפען אפגעריסען א גרויסער פרעגצייכען:

— צי ווילט איהר זיין מיין פרוי?

און ביים פרעגצייכען איז ער געבליבען...

ב) א קאלט האַרץ

א פאר יונגעלייט געהען ארום אין בער'ן שטאדט וועגען א וואילטעטיגער זאך. אריינקומענדיג צו איינעם א גביר א קמצן, טרעפען זיי איהם, ווי ער זיצט ביים אפענעם איינוועלע און ווארעמט זיך די הענט ביים פייער.

דערזעהענדיג די צוויי מענשען, קערט ער זיך אום צו זיי מיט'ן פנים, רייבט א האנד אן א האנט און פרעגט זיך וועגען דעם ציל פון זייער באזוך. געוואר ווערענדיג אבער, אז דיא דאזיגע פארשוינג זענען געקומען, איהם אריינצו מאכען, זאל זיין אויף א צעהן מיליאנטעל, ווערט ער ביי זיך שטארק אראפגעפאלען, און אנשטאט געבען דאס פארלאנגטע, הייבט ער אן צו מאכען מיט די הענט, כדי צו פארענטפערען זיין אומווילען צו באטייליגען זיך אין דער חשוב'ער זאך.

רופט זיך אפ איינער פון די יונגע־לייט בזה הלשון?

ר' איד! וואס טויג אייך אייער דרעהען מיט די הענט אחער און אהין? איהר מענט זיי אפילו אריינשטעקען לייך אין פייער אריין, וועט איהר נאך אלץ ניט זיין קיין וואר'מער איד, ווייל — דאס הארץ איז ביי אייך געפרוירען...

ג) א זכות...

ביי יואל היטעלמאכער אין שטוב איז „כל נדרי"; אזא אומגליק! אזא אומגעריכטער אומגליק: דעם איינאונ־איינציגען שוואכינקען שמחה'לען האט מען פלוצלונג אפגעשאצט אלס פוליעה־ריגען און אפגעגעבען פאר א זעלנער.

א ילדה, א מחומה, מ'ברעכט די הענט פארווייפעלט: וואס זאל מען טאן? וואס זאל מען טאן?

די ערשטע זאך, אויף וואס מען באשליסט אין געאייל, איז — צו פאהרען צו „איהם", זאל לעבען, קיין ביאלע, זיך אן עצה האלטען און א ברכה באקומען.

אז יואל היטעלמאכער איז פארסא־פעטערהייד אריינגעלאפען צום רבי'ן אין התבודדות־צימער, האט איהם אזא פחד אריומגענומען, אז ער האט אזש איינגאנ־צען פארגעסען נאך וואס ער איז אהער געקומען. אבער ער, זאל לעבען, האט איהם ארויסגענומען פון פארלענגהייט: ער איז איהם אנטקעגענגעגאנגען מיט א בעיימות'דיגען שמייכעל, איהם נוטברר־

דעריש א קלאפ געטאן איבער דער פליי־צע זאגענדיג:

זעהר גוט, וואס דו האסט פארגעסען צו לעגען א קווייטעל! דאס איז א סימן, אז די צרה איז לגמרי קיין צרה ניט. פאהר אהיים און בזכות זה, וואס דו דעקסט־צו אידישע קעפ, זיי זאלען, חלילה, ניט געהן בגילוי ראש, וועסטו טרעפען דיין בן־יחיד'ל א באפרייטען.

און — כך הווה!

ד) דער כוח פון די אויגען

יאסקע דער בעל־עגלה ליגט אויס־געצויגען אויפ'ן גראז און הערט זיך איין אינ'ם גרילצען, וואס קומט פון די פעל־דער, און צום קוואקעריי פון די זשאבעס אין טייכעל; גלייכצייטיג קוקט ער נאך די זילבערנע וואלקענדלעך, וועלכע וויגען זיך איבער'ן בלויען הימעל.

יאסקע איז נאר ניט חושד, אז נא־הענט פון איהם פויזעט ארום זיין שוגא, ארקע דער שמייסער, ביי וועמען יאסקע האט רבקה'לען אפגעשלאגען. יענער פוי־זעט, ווי א שטילע קאץ, לאקערענדיג, מיט א שארפען קינזשאל אין דער כאליעווע; און אט, אט שטעהט ער שוין איבער זיין קרבן, יאסקען, און לעגט איהם אפ אויף קאלט.

ניט ווייט פון יאסקען פאשעט זיך, א נעפענטעטער, זיין פערד, קייט זיך גע־מיטליך, אונטערשפרינגענדיג מיט צוויי פיס אויף אמאל, און ארויסלאזענדיג פון דער, און צום קוואקעריי פון די זשאבעס אין טייכעל; גלייכצייטיג קוקט ער נאך זיין אין די הפסקות חלטנט ער אויסגלא־סער...

דער דרך ארץ פאר אמעריקא האלט אפ שאפען אין אייראפא פאראייניגטע שטאאטען

אזוי רעדט ענגלאנד, וועלכע ווערט באשולדיגט צוזאמען מיט אמעריקא פון לארד ראבערט סעסיל, אז זיי טרייבען צו מלחמה פון מ. קאטץ

עס שיינט אז עס וועט נאך נעהמען נישער קאנטינענט. און דאס מיינט פשוט פון'ם אטלאנטיק, און איך מוז מודה זיין א לאנגע צייט ביז אמעריקא און פראסט ניט ארויסצורופען נעגען אייר־אן אמת'ען אמת אויס צו לעגען דאס עצרען פון יונייטער סטייטס דאפא דעם צערען פון אמעריקא.

וואס ענגלאנד פאלגענדעס: אזוי ווי דער פרינ־קורצען פאלגענדעס: אזוי ווי דער פרינ־ציפ פון אזא פאראייניגטער אייראפא איז זעהר אן ערהאבענער, זאל מען דעם דאר־זיינען פלאן אריישטעלען אויף אנגענומען אין אמעריקא אין דעם פעלקערבונד. און אונ־דעם פון דעם פעלקערבונד: אזוי ווי דער טער קיינע אומשטענדען ניט שאפען קיין באזונדער קערפערשאפט. וועלכע וועט פאראורזאכען ניט נאר א צווישענים, נאר אויך א מין קאנקורענץ צווישען די צוויי קערפערשאפטען. מען וועט ניט וויסען, וועלכע פראגען בעלאנגען צו דער יוריסדיקציע פון דעם פעלקערבונד און וועלכע צו דעם אייראפעאישען פארבאנד, ווען אזא וועט געשאפען ווערען.

און גאנץ שארף דריקט זיך דא אויס דער ענגלישער ענטפער. זאגענדיג אז סוף כל סוף קען דער דאזיגער פלאן ברענגען מעהר סכנה פאר דעם פרידען פון דער וועלט אלס דער קאנקורענץ קאמף צווי־שען די באזונדערע מדינות פון אייראפא איינע געגען די אנדערע.

זעהן מען דערפון, אז ענגלאנד שפיעלט דא אזא קארט וואס זאל געפע־לען זיין אמעריקא אום נושא חן צו זיין ביי איהר. און אלץ רייסט זי זיך דעם פעלץ פאר דעם וועלט פריערען.

לארד סעסיל האט שוין עטליכע מאל ארויסגעזאגט אפען עטליכע ביטערע אמת'ן וועגען די אורזאכען וואס שטעלען אין געפאהר דעם פריערען פון דער וועלט. און ער האט דאס געטאן אויך איצט אויף דעם אינטערפאלקאמענטארישען צוזא־מענפאהר וועלכער ווערט אפגעהאלטען אין לאנדאן.

דאס איז דער זעקס און צוואנציגס־טער יעהרליכער צוזאמענפאהר פון פאר־לאמענטארישע פארשטעהער פון פארשיע־דענע מדינות. זיבען און צוואנציג נאציא־נען זיינען האי אהר פארטראטען אויף דער קאנפערענץ פון פינף הונדערט וועט ניט לענאטען, צווישען וועלכע עס געפינען זיך פינף און צוואנציג דעלעגאטען — סענא־טארען און קאנגרעסען — פון יונייטער סטייטס.

און אט אדרעסירענדיג די דאזיגע קאנפערענץ האט לארד סעסיל ארויסגע־זאגט א ווארנונג וועגען דער סכנה, וואס ריקט זיך אויף דער וועלט — די סכנה פון א מלחמה.

"מיר גלויבען — זאגט ער — אז די אלע אנשטרענגונגען פאר די לעצטע צעהן יאהר זיינען ניט געווען אונפרוכטי־באר און אז בכלל ברענגט יעדער ווייטע־רער יאהר א פארבעסערונג. אין דערזעל־בער צייט איז אבער אויך אמת, אז דער פרידענס־שטראם ווערט אפגעהאלטען און אז די אלטע טענדענצען, וועלכע האבען געפיהרט צו מלחמות, האבען ווידער אמאל אנגעהויבען ארויסצואווייזען זיך זעהר בולט. עס זיינען אין דער ווירקליכ־קייט פאראן אזוי פיעל סמנים פון שטרע־בונג אין דער דאזיגער ריכטונג. אז עס וועט, זיין זעהר דום פון אונזער זייט ניט צו זעהען זיי.

געוויס איז עס זעהר לייכט צוצוגע־בען גרויס וויכטיגקייט צו די ערקלעהרונ־גען און שעהנע ריידערייען פון אונזערע אנגעזעהענסטע שטאאטסמענער. מיר קאָ־נען אבער דערביי ניט פארגעסען, אז אין מעהרערע אלס אין איין לאנד שרייען דאס איבער לייטענדע גייסטער און רוקען ארויס די אלטע ארגומענטען. זיי פריידיגען די אלטע שקרים, אז אויב מען וויל פריידען מוז מען זיין גוט בעוואפענט, אז מען דארף זיך צוגרייטען צו מלחמה כדי מען זאל זיין זיכער כלומרשט מיט'ן שלום, און ניט נאר באריהמטע שטאאטסמענער נעברויכען אזעלכע מינים ארגומענטען, נאר אויך פיעלע אנדערע צו זיי. דאס נעפינט זיך אויך אויף דעם גרונד פון די פאסירונגען, וואס קומען איצט פאר אין דער גרויסער רעפובליק אויף יענער זייט פון אטלאנטיק, און דאס מיינט פשוט אז מיין איינגען לאנד איז בשום אופן ניט פריי פון דערזעלביגער חולאת.

"עס איז נאר קיין שום ספק ניט, אז די מלחמה סוחרים שטעלען מיט זיך פאר א מעכטיגע קערפערשאפט. און אין די מעהרסטע פעלע ווי מיר האבען דאס געזעהן אין דער ראליע פון דעם אמערי־קאנישען אנענט שירער אין די פלאטער־פארהאנדלונגען פון יאהר 1927, זיינען די דאזיגע סוחרים פעהיג אויף די געוויסענ־לאזעסטע האנדלונגען. עס איז ניטא וואס צו צווייפלען וועגען דעם, אז זיי אר־ביימען געגען ענטוואפנונג.

זיי וועלען קעמפען געגען ענטוואפ־נונג מיט אלע מיטלען, וועלכע זיי קאנען נאר אויסנוצען. און קיינער קאן ניט זאגען באשטימט און קיינער פון אונז קאן ניט וויסען זיי ווייט מעכטיג עס זיינען זייערע אינטריגעס און די פארבינדונגען פון זיי־ערע געשעפטליכע אינטערעסען. מיר מו־זען דארום ריכטען זיך אויף גרויסע שווע־רינקייטען און שטערונגען איידער אינטער־נאציאנאלע ענטוואפנונג וועט ווערען א פאקט".

אזוי האט געריעדט ווערטער פון ווארנונג לארד סעסיל. הייסט עס אז די באשולדיגונג אז נאך די סאציאליסטען און די עקסטרעמע פאסיפיסטען האבען דאס אויסגעטראכט. אז די מעהרהייט פאראורזאכער פון מלחמה זיינען די פראָ־פיטען מאכער, די פאבריקאנטען פון וואַ־פען און פון אלעס דאס וואס עס איז נוי־טיג פאר פיהרען מלחמה, איז ניט אמת. און דער אמת איז טאקע, אז די פראָפי־טירער זיינען דער מעכטיגסטער פאקטאר, וואס שטערט דער זיכערהייט פון פרידען.

לארד סעסיל האט אנגעוויזען אויף דעם דאזיגען פאקטאר אין אמעריקע און ענגלאנד. אבער ניט אין די אזוי לענדער אליין ווירקט אט דער פאקטאר פון פראָ־פיטענמאכעריי פון קריג און פון בעוואָ־פענען זיך פאר מלחמה.

און ווי לאנג אט דער טייוועלשער כח וועט ניט באקעמפט ווערען ווערט ניט העלפען קיין "יונייטעד סטייטס אוו יו־ראפ" צו זיכערען זיך געגענזייטיג עקאָ־נאמיש. דאס וועט נאר אפשר אויפרייצען און פארפיינדען אמעריקא געגען אייראָ־פא אין מאכען אונטערטכיג די ליעב אויף ניישאנס, וועלכע האט אלס אויפגעגעבע דעם פרידען פון דער וועלט צו זיכערען און ארויפעופיהרען די מדינות אויף דעם וועג פון ענטוואפנונג. די פראָפיטירער און אמעריקא נוצען אויס די געלעגענהייט פון בריאנס פלאן אום אנצושרעקען אמעריקא, אז אט וועט זיך אייראפא ארגאניזירען געגען אונז, דארף מען דארום זיין בעוואָ־פענט פון קאפ ביז די פיס און זיין צוגע־נרייט. איז ענגלאנד טאקע אפשר גע־רעכט, וואס זי ווארענט ניט ארויסצורו־פען די פיינדשאפט פון אנדערע קאנטי־נענטען, וואס דאס מיינט דרך ארץ פאר אמעריקא.

צען א פאר ערנסטע, אומעטיגע פערדישע אויגען ארום זיך, ווי איינער פרעגט: פארוואס בין איך ניט פריי ווי אלע באַ־שעפענישען ארום מיר?

און ארקע האלט אין איין שארען זיך אויף אלע פיער מיט'ן קינזשאל אין האנט, אט, אט איז ער שוין הארט ביי יאסקעס האלז... נאר מיטאמאל האט זיך זיין בליק א גליטש געטאן אן א זייט און געטראפען זיך מיט'ן אומעטיגען בליק פון יאסקעס פערד. איהם האט זיך אויסגע־דוכט, אז אין פערד'ס אויגען שטעהען א פאר גרויסע געזאלצענע טרעהרען, און אז די דאזיגע פארשטעענדיגע חיה טרויערט שוין באצייטענס נאך זיין פריש געשאַ־טענעם בעל־הבית. ארקע האט ארויס־געלייענט פון פער'ס אויגען א שארפען פארוואורף אויף זיין שענדליכען פלאן... און דער מענש האט ניט אויסגעהאלטען דעם בהמה'שען בליק.

ארקע האט אראפגעלאזט דעם מע־

די אידישע מואוי אקטריסע, וועלכע האט געקעמפט מיטן טויט און איז ארויס די זיעגעריז

די טראגעדיע פון אלמא רובינס. וועלכע איז שוין געווען אויפ'ן שוועל פון טויט און איז צוריק געזונט געווארען און איז אויפ'ן וועג צו נייע ערפאָלגען. פון וו. רובינסקי.

אלמא רובינס!

ווער האט נישט געהערט פון דער באַרימטער אידישער פילם ארטיסטין, וואס איז אין עטליכע יאהר צייט געוואָ־רען דער ליעבלינג פון האליוואוד און זיך דערווארבען מיליאנען פארעהרער אי־בער דער גאנצער וועלט פאר איהרע וואונ־דערבארע אינטערפרעטאציעס פון פאר־שיעדענע באראקטערע.

אלמא רובינס האט דורכגעלעבט א סך ראמאנען אויף דער ביהנע, מיטגע־שפיעלט אין א סך טראגעדיעס, אבער דאס אלעס האט נאר פארשטארקט איהר גרויסען טאלאנט. איהר אידישען חן, איהר פעהיגקייט אויסצודריקען עמאציעס און סימבאליזירען מיט זיך די נאאיווי־טעט פון אומשולדיגע מיידלאך, וואס וועי־רען אריינגעוואָרפען אינ'ם לעבענס שטראם און מוזען קעמפען מיט א קאלי־טער, גלייכגילטיגער וועלט, וועלכע ווארפט איהרע ציניש, באליידיגענדע בליקען אויף אלעס וואס איז נאך נישט פארראַרבען און געזונקען.

יא, א סך קאנען אט די אלמא רו־בינס פון די פילמס, זיי קאנען זיך עראָ־נערען אין וואס פאר א ראלען זי איז אויפגעטראָטען, וואס פאר אן איינדרוק זי האט געמאַכט, וואס פאר א געפיהלען זי האט ארונטערגעפען. אבער וויפיעל זע־נען באַקאנט מיט'ן רעאַלען לעבענס קאמף פון דער יונגער אידישער קינסטלערין, מיט איהרע פערזעגליכע ליידען, איהרע שרעקליכע טראגעדיעס און דעם ענדליכען זיעג — דאס זיך אז זייער וועניג און דערפאר טאקע וויל איך זיך דערלייבען איבערצוגעבען עטליכע שטריכען פון איהר לעבען.

אלמא רובינס איז א קינד פון אידי־שע עלטערען. ווען זי איז נאך נאר א יונג קינד געווען, האט זי שוין דערפיהלט דעם טעם פון הונגערען און זוכען א וועג ווי אזוי צו פארדינען פאר איהר לעבען. ניט נאר האט זי געמוזט פארדינען פאר זיך א שטיקעל ברויט, זי האט אויך גע־דארפט העלפען איהר ארימען קראנקען פאטער, וועלכער האט געליטען פון רעור־מאטיזם און זיך ניט געקענט ריהרען פון בעט.

די קליינע אלמא ווערט א פארקויי־פערין אין א שאפ אין סאן פראנציסקא, אהערע פארדיענסטען זענען זעהר קליינע, אבער זי איז צופרידען, ווייל דאס ניט איהר די געלעגענהייט צו העלפען דעם קראנקען פאטער.

אלמא איז אבער א זעהר שעהנע און מענשען זאגען איהר, אז מיט אזא באַ־צויבערענדען פנים וואלט זי געקאנט ווערען א פילם אקטריסע. אין אנהויב מאכט זי זיך נישט וויסענדיג, שפּעטער דערוועקט זיך אבער אין איהר א לוסט צו פרובירען, אפשר איז טאקע אמת, אז זי קאן ווערען א שוישפּילערין.

זי הויבט אן חלום'ען וועגען איהר קאריערע, ניט זיך אפילו א נאמען "ראוו לא פראָנס". און א גערוועזע, פארציטער־טע וועגעדט זי זיך צו די פילם־קאמפּאַ־ניעס פאר א שטעלע און הערט דורכאויס דאס זעלבע לידעל: "מען דארף ניט, דא געגנג!"...

שפּעטער פאהרט זי קיין ניו־יאָרק, געפינט א שטעלע וואו זי פארדיענט 40 דאלאר א וואָך און איז גליקליך וואס דאס ניט איהר א מענליכקייט צו העלפען דער ליידענדער פאמיליע. זי טרוימט אבער פון די פילמס. ענדליך ווערט איהר טרוים ביסלאבוייז פארווירקליכט. זי באקומט א ראָלע אין א פילם מיט דאגלאס פעירבאנקס, איהר געהאלט איז א קלענ־ליכער און ווי די מענשען וואס האבען זי געקענט אין יענער צייט, גיבען איבער, איז זי געווען א שטילע, א צוריקגעצויי־גענע. מיט קיינעם ניט גערעדט, ניט פאר־בונדען קיינע פריינדשאפט און זיך געהאל־טען אין איין שרעקען טאמער וועט זי פארלירען איהר דזשאב. מען מערקט אבער אז די שטילע, צוריקגעצויגענע מיי־

דעל באוויצט טאלאנט און וועט אמאל זיין א גרויסע ארטיסטין.

דער טאג איז שנעל געקומען. א קאמר פאניע שלאנט איהר פאר 1000 דאלאר א וואָך. די גערוועזע אלמא מיינט, אז מען מאכט פון איהר חוזק, אבער ווען זי דערוויסט זיך, אז מען מיינט עס טאקע, ווערט זי אזוי איבערראשט, אז זי קאן קיין ווארט ניט ארויסריידען.

איהר נאמען ווערט פון טאג צו טאג מעהר באקאנט. איהר טאלאנט וואקסט און זי ווערט איינע פון די גרעסטע אר־טיסטינס.

אלמא ווערט א באריומטע ארטיסטין דער גאט פון ליעבע איז אויך סימפאטיש צו איהר און שיקט איהר צו, אין דער פערזאן פון'ם ארטיסט ריקארדא קארטע, א האַרצענס געליעבטען און אמת'ען לע־בענס פריינט. וואלט זי דאך געראַרפט זיין גליקליך און צופריידען, און דאך איז זי אן אונגליקליכע, א ליידענדע. וואס ווערט פארפאלגט פון א שרעקליכער טראַ־געדיע, וואס פארטרויערט איהר יונג טאַ־לאנטפולען לעבען.

יא, די גרויסע ארטיסטין, וואס האט געפונען אין לעבען רוהם און ליעבע איז דאך ביז גאר לעצטענס געווען אן אומ־גליקליכע, א שקלאפין פון א ליידענשאפט. וואס האט שיעור נישט רואינירט איהר לעבען און געשריבען "פינאל" צו איהר קאריערע אלס ארטיסטין מיט מענש.

די לעזער זענען געווים באקאנט מיט די באריכטען אין די צייטונגען, אז אל־מא רובינס איז געווען געפעהרליך קראנק און מען האט שוין אויפגענעבען איהר לעבען. זיי ווייסען אויך, אז זי איז גע־ווען א שקלאפין ביי שווינדלערישע ראַמטוירים וועלכע האבען איהר צוגע־שטעלט דעם סם — ער האט זיך ניט געערבענט מיט די מיינונגען פון דער וועלט, וואס געהט איהם אז די וועלט, וועגן זאך אלמא, זיין האַרצענס־געליעבטע איז אומגליקליך.

איצט איז זי ווידער געזונט און האַ־ליוואוד האט זי אויפגענומען מיט אפענע ארעמס. איצט ווייסט מען אויך, אז אין אונזער פראָזאישער וועלט אין נאך הערצי ביי אקטיאָרען, האט די ליי־בע געפייערט א גרויסען זיעג. ריקארדא איז איצט שטארק באשעפטיגט. פאר דיי צוויי יאהר האט ער ניט נאר פאן שווער־דעט יעדע פעני. נאר ער האט זיך אויך שטארק פארשולדיגט און ארבייט איצט שווער אום צו קאנען דעקען די גרויסע חובות.

אלמא און ריקארדא זענען איצט בי העלדען פון האליוואוד און ווי א שריי־בער ניט איבער איז זי לעצטענס אויסגע־טראטען אינ'ם שרייבער קלוב, וואו זי האט געשפּיעלט אין א איין־אקטער אין וועלכען זי האט זיך זעהר אויסגעצייי־כענט. עס וועט ניט נעהמען לאנג און זי וועט ווידער אויפטרעטען אין גרויסע ראָ־לען און פארטזעצען איהר פינסטלערישע קאריערע און דאס ליבענדע פארל וועט פארטזעצען דעם ראמאן. וועלכער האלט זיך ערשט ביים אנטוויקלען. זיי וועלען וועבען זייערע חלומות, חלומות וועגען א גליקליכער צוקונפט אין וועלכער יעדער שפּור פון די פריהערדיגע ליידען וועט פארשווינדען און זייער פלאץ וועט פאר־נעמען דער אמת'ער בונה פון צוויי ליי־בענדע מענשען. וועלכע האבען געליטען און זענען געלייטערט געוואָרען דורך זיין ערע ליידען.

שטימט פאר

לאיער סעם פעקטאר

אין סענטער וועסט

צו פיעל עסיד

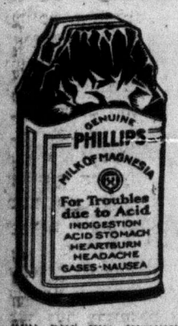

א סך מענשען ליידען, צוויי שטונדען נאכ'ן עסען פון אונפאַרדייאונג ווי זיי רופען עס. עס איז געוועהנליך איבערגעגעסיר. ווען איר וועט קיינמאל ניט ליידען פון איבערגעגעסיר עסיר ווען איר פרובירט אויס דיזען לייכטען הילפס־מיטעל. פלוט טוט עס — פאר אייער איינענער זוכה־ווענען — איצט.

זייט זיכער צו קויפען די עכטע פיליפס מילק אף מאגנעזיא. וואס דאס טוירים ראטען פאר 50 יאר צו אויסבע־סערען איבערגעגעסיר עסיר. יערעס פלעשעל ענטהאלט פולע דיריעקציעס — ביי יידען דראגיסט.

מיט באבסקע מעטאדען ווען איר וועט זיך באקענען מיט דיזען בעסערען מאָ־טאד. און איר וועט קיינמאל ניט ליידען פון איבערגעגעסיר עסיר ווען איר פרובירט אויס דיזען הילפס־מיטעל. פלוט טוט עס — פאר אייער אייגענער זוכה־ווענען — איצט.

זייט זיכער צו קויפען די עכטע פיליפס מילק אף מאגנעזיא. וואס דאס טוירים ראטען פאר 50 יאר צו אויסבע־סערען איבערגעגעסיר עסיר. יערעס פלעשעל ענטהאלט פולע דיריעקציעס — ביי יידען דראגיסט.

די קרוין

(פארזעצונג פון פיידזש 4)

קאראל! זאל לעבען קאראל!" אבער פרינצעסין העלענא האט ניט געפיהלט קיין פרייד אין איהר הארצען. זיין צוריק־קומען איז ניט געווען איהר יום טוב.

קאראל, ווי באקאנט האט אויפגע־געבען זיין רעכט אויפ'ן רומעניש־שען טראהן נאך אין דעם יאהר 1926, דעם 4־טען יאָ־נואר. און אין 1928 האט פרינצעסין הע־לענא געקראגען פון איהם א נט. אזא זאך ברענגט שמערץ און שאנד אפילו אין א דורכשניטליכער פאמיליע. איבערהויפט אין א קעניגליכען פאלאץ. אבער העלענא האט דאס אלץ אריבערגעטראגען שטילער־הייט און מיט פארביסענע ליפען. אין גע־ווען איהר זוהן וועט גרויס ווערען און זי וועט אנהויבען שיינען ביי זיין זייט.

אבער איצט, ווען קאראל איז צוריק געקו־מען, האט זי געוואוסט אז איהר חלום וועט שוין קיינמאל ניט מקוים ווערען.

זי האט, ווי די צייטונגען מעלדען, זיך נעבויגען צום שיקזאל און האט זיך איבערגעבעטען מיט איהר מאן. עס דארף ערווארט ווערען אז זי וועט נאך זיצען ביי זיין זייט, ווען די קרוינונגס צערעמאָניע וועט פארקומען אין אקטאבער, אבער וועט זי דאכאלסט זיין גליקליך? דערויף קען מען ענטפערען מיט א זיכערען ניין.

העלענא האט איהר נאהענטסטען, מיטפיהלענדען פריינט אין קאראלס מו־טער, קעניגין מאריע פון רומעניע. וועלכע טרייסט זי אפטמאל מיט א קלוגען שמייי־כעל אויף די ליפען.

"קעניגינס, מיין קינד, זיינען קיינמאל, ניט גליקליך".

דער דרך ארץ פאר אמעריקא האלט אפ שאפען אין אייראפא פאראייניגטע שטאאטען

אזוי רעדט ענגלאנד, וועלכע ווערט באשולדיגט צוזאמען מיט אמעריקא פון לארד ראבערט סעסיל, אז זיי טרייבען צו מלחמה פון מ. קאטץ

עס שיינט אז עס וועט נאך נעהמען נישער קאנטינענט. און דאס מיינט פשוט פון'ם אטלאנטיק, און איך מוז מודה זיין א לאנגע צייט ביז אמעריקא און פראסט ניט ארויסצורופען נעגען אייר־אן אמת'ען אמת אויס צו לעגען דאס עצרען פון יונייטער סטייטס דאפא דעם צערען פון אמעריקא.

וואס ענגלאנד פאלגענדעס: אזוי ווי דער פרינ־ציפ פון אזא פאראייניגטער אייראפא איז זעהר אן ערהאבענער, זאל מען דעם דאָ־זיינען פלאן אריישטעלען אויף אנגענומען אין אמעריקא אין דעם פעלקערבונד. און אונ־טער קיינע אומשטענדען ניט שאפען קיין באזונדער קערפערשאפט. וועלכע וועט פאראורזאכען ניט נאר א צווישענים, נאר אויך א מין קאנקורענץ צווישען די צוויי קערפערשאפטען. מען וועט ניט וויסען, וועלכע פראגען בעלאנגען צו דער יוריסדיקציע פון דעם פעלקערבונד און וועלכע צו דעם אייראפעאישען פארבאנד, ווען אזא וועט געשאפען ווערען.

און גאנץ שארף דריקט זיך דא אויס דער ענגלישער ענטפער. זאגענדיג אז סוף כל סוף קען דער דאזיגער פלאן ברענגען מעהר סכנה פאר דעם פרידען פון דער וועלט אלס דער קאנקורענץ קאמף צווי־שען די באזונדערע מדינות פון אייראפא איינע געגען די אנדערע.

זעהן מען דערפון, אז ענגלאנד שפיעלט דא אזא קארט וואס זאל געפע־לען זיין אמעריקא אום נושא חן צו זיין ביי איהר. און אלץ רייסט זי זיך דעם פעלץ פאר דעם וועלט פריערען.

לארד סעסיל האט שוין עטליכע מאל ארויסגעזאגט אפען עטליכע ביטערע אמת'ן וועגען די אורזאכען וואס שטעלען אין געפאהר דעם פריערען פון דער וועלט. און ער האט דאס געטאן אויך איצט אויף דעם אינטערפאלקאמענטארישען צוזא־מענפאהר וועלכער ווערט אפגעהאלטען אין לאנדאן.

דאס איז דער זעקס און צוואנציגס־טער יעהרליכער צוזאמענפאהר פון פאר־לאמענטארישע פארשטעהער פון פארשיע־דענע מדינות. זיבען און צוואנציג נאציא־נען זיינען האי אהר פארטראטען אויף דער קאנפערענץ פון פינף הונדערט וועט ניט לענאטען, צווישען וועלכע עס געפינען זיך פינף און צוואנציג דעלעגאטען — סענא־טארען און קאנגרעסען — פון יונייטער סטייטס.

אין אט אדרעסירענדיג די דאזיגע קאנפערענץ האט לארד סעסיל ארויסגע־זאגט א ווארנונג וועגען דער סכנה, וואס ריקט זיך אויף דער וועלט — די סכנה פון א מלחמה.

"מיר גלויבען — זאגט ער — אז די אלע אנשטרענגונגען פאר די לעצטע צעהן יאהר זיינען ניט געווען אונפרוכטי־באר און אז בכלל ברענגט יעדער ווייטע־רער יאהר א פארבעסערונג. אין דערזעל־בער צייט איז אבער אויך אמת, אז דער פרידענס־שטראם ווערט אפגעהאלטען און אז די אלטע טענדענצען, וועלכע האבען געפיהרט צו מלחמות, האבען ווידער אמאל אנגעהויבען ארויסצואווייזען זיך זעהר בולט. עס זיינען אין דער ווירקליכ־קייט פאראן אזוי פיעל סמנים פון שטרע־בונג אין דער דאזיגער ריכטונג. אז עס וועט, זיין זעהר דום פון אונזער זייט ניט צו זעהען זיי.

געוויס איז עס זעהר לייכט צוצוגע־בען גרויס וויכטיגקייט צו די ערקלעהרונ־גען און שעהנע ריידערייען פון אונזערע אנגעזעהענסטע שטאאטסמענער. מיר קאָ־נען אבער דערביי ניט פארגעסען, אז אין מעהרערע אלס אין איין לאנד שרייען דאס איבער לייטענדע גייסטער און רוקען ארויס די אלטע ארגומענטען. זיי פריידיגען די אלטע שקרים, אז אויב מען וויל פריידען מוז מען זיין גוט בעוואפענט, אז מען דארף זיך צוגרייטען צו מלחמה כדי מען זאל זיין זיכער כלומרשט מיט'ן שלום, און ניט נאר באריהמטע שטאאטסמענער נעברויכען אזעלכע מינים ארגומענטען, נאר אויך פיעלע אנדערע צו זיי. דאס נעפינט זיך אויך אויף דעם גרונד פון די פאסירונגען, וואס קומען איצט פאר אין דער גרויסער רעפובליק אויף יענער זייט

קאָרן

איז אַן עכט אַמעריקאַנישע תבואה. איינע פון נאַטור'ס געזונטסטע סיריעלס. אויב איהר ווילט וויסען ווי געשמאַק דאָס קען זיין, זעצט זיך אַוועק און עסט אַ שיסעלע קעלאָגג'ס קרוכלע קאָרן פלייקס מיט מילך אָדער קרים!

Kellogg's
CORN FLAKES

קעלאָגג'ס קאָרן פלייקס זיינען אַבסאָ־לוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאָראָנטאָ

★וואונדערבאַר פאַר די קינדער —לייכט צו פאַרדייען.

פאַרבעסערט אין געשמאַק און טעם